

บทที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้น ๆ ต่อไป

๑.๒ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมาย เช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็น องค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายภูมิปัญญาไว้ว่า หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ดังนี้ “ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสรปรุงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย”

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ไว้ว่า “ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อะไหล่หลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชน และในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้”

สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) ให้ความหมายไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย” (Thai Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ วิธีการ ผลงานที่ค้นคว้ารวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้ โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดเป็นผลผลิตที่ตีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาชีวิตได้

สามารถ จันทรสุรย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้างทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อะไหล่หลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธ์ (๒๕๓๕) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือสติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสม ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไร ซึ่งในที่สุดภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์พืช และมนุษย์ด้วยตัวเอง ตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรุงแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

๑.๓ ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอด ภูมิปัญญาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
 ๒. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
 ๓. สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
 ๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
 ๕. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค
- ประกอบ ใจมั่น ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้ คือ
๑. ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
 ๒. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
 ๓. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก
 ๔. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะได้กำหนดท่าทีการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

๑.๔ ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

๑. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องใช้ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความเชื่อ (Belief) และพฤติกรรม (Behavior)

๒. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

๓. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต

๔. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชน และสังคม

๕. ภูมิปัญญาไทยเป็นแกนหลัก หรือกระบวนการต้นในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

๖. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

๗. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลา

บทที่ ๒

ฐานข้อมูลด้านศาสนา

๒.๑ วัดในเขตพื้นที่ตำบลดงเมืองแอม

๒.๑.๑ วัดศรีเมืองแอม

วัดศรีเมืองแอม บ้านดงเมืองแอม หมู่ที่ ๑ เป็นวัดสำคัญประจำตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของชาวบ้านในพื้นที่

วัดมีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการทำบุญ ฟังธรรม และประกอบพิธีทางศาสนาในวันสำคัญต่าง ๆ

๒.๑.๒ วัดดอนน้ำผึ้ง

วัดดอนน้ำผึ้ง บ้านโนนน้ำผึ้ง หมู่ที่ ๒ เป็นวัดอีกแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อชุมชนในตำบลดงเมืองแอม ชาวบ้านใช้เป็นสถานที่ในการประกอบศาสนกิจ ทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ และร่วมกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญต่าง ๆ นอกจากนี้ วัดยังมีบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รวมถึงเป็นสถานที่รวมตัวของชุมชนในการจัดกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ

๒.๑.๓ วัดป่าบ้านโนนน้ำผึ้ง

วัดป่าบ้านโนนน้ำผึ้ง หมู่ที่ ๒ เป็นวัดที่ประชาชนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือ ใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา และเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมในชุมชน ทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี

วัดมีส่วนช่วยในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ประชาชนในพื้นที่

๒.๑.๔ วัดยางคำ

วัดยางคำ บ้านทุ่งป่อ หมู่ที่ ๓ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๕ วัดศิริพนบุญญาวาส

วัดศิริพนบุญญาวาส บ้านดงบัง หมู่ที่ ๔ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

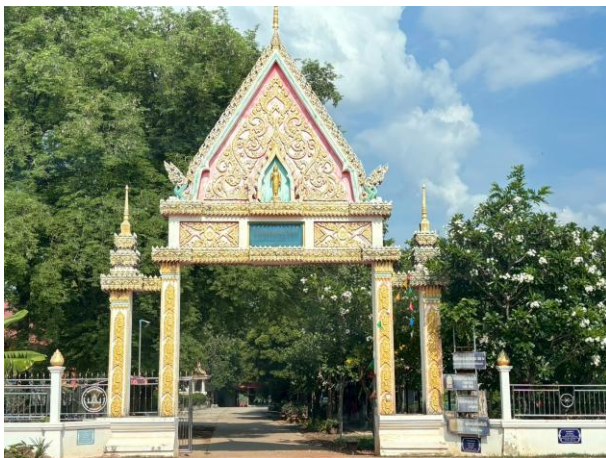
นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๖ วัดมรรคผดุงศรี

วัดมรรคผดุงศรี บ้านห้วยยาง หมู่ที่ ๕ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๗ วัดสุวรรณวาส

วัดสุวรรณวาส บ้านโคกสูง หมู่ที่ ๖ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๘ วัดสุทธิวาส

วัดสุทธิวาส บ้านหนองแวงเรือ หมู่ที่ ๗ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๙ วัดหนองโน

วัดหนองโน บ้านหนองโน หมู่ที่ ๘ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๑๐ วัดหนองคูฉนวนาราม

วัดหนองคูฉนวนาราม บ้านหนองคู หมู่ที่ ๙ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๑๑ วัดสว่างคำอ้อ

วัดสว่างคำอ้อ บ้านคำสมบุรณ์ หมู่ที่ ๑๐ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๑๒ วัดคำแคนพัฒนาราม

วัดคำแคนพัฒนาราม บ้านคำแคน หมู่ที่ ๑๒ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

๒.๑.๑๓ วัดหนองแขวงประชานิimit

วัดหนองแขวงประชานิimit บ้านหนองแขวงประชา หมู่ที่ ๑๓ เป็นวัดประจำชุมชนอีกแห่งหนึ่งในตำบลดงเมืองแอม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากบทบาททางศาสนาแล้ว วัดยังเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน เพื่อสืบสานเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น

สรุปบทที่ ๒

วัดต่าง ๆ ในตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ทั้งในด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี โดยเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างความสามัคคีและสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

บทที่ ๓ ประเพณีท้องถิ่น

๓.๑ กิจกรรมการจัดงานวันสำคัญและประเพณีในท้องถิ่น

๓.๑.๑ กิจกรรมงานบุญปริวาสกรรม

ฮีต ๑๒ คลอง ๑๔ เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยอีสาน ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการผสมผสานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องผีและพิธีกรรมทางการเกษตร เข้ากับพิธีกรรมทางพุทธศาสนาซึ่งเป็นวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นชาติเก่าแก่และเจริญรุ่งเรืองมานาน เป็นเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาแต่โบราณกาล พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพุทธมามกะ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามที่สืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน มีหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ช่วยสั่งสอนและพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่อย่างผาสุกและพอเพียง สังคมมีการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน แต่ในปัจจุบันผู้คนละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาละเลยที่จะนำคำสอนของพระพุทธองค์ มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมามากมายโดยจัดให้มีกิจกรรม กวนข้าวทิพย์ ทำบุญทอดเทียน และการประกวดแข่งขันมรรคนายกน้อย ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ นอกจากนี้ยังนำเอากิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานมาจัดแสดงในงานดังกล่าว เพื่อสร้างความสามัคคีและสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ร่วมงาน

โดยจัดให้มีกิจกรรมปฏิบัติธรรม ทำความดี ส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนได้เล็งเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๓.๑.๒ งานประเพณีสงกรานต์และวันผู้สูงอายุ

ด้วยในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี ถือเป็นวันขึ้นปีใหม่หรือประเพณีสงกรานต์ ซึ่งเป็นประเพณีที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งวันขึ้นปีใหม่หรือประเพณีสงกรานต์ถือว่าเป็นวันสำคัญของคนไทย เพราะถือว่าเป็นวันเริ่มต้นใหม่ในการดำเนินชีวิต

นอกจากนี้ยังเป็นวันที่ชาวไทยให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา กล่าวคือจะมีการเตรียมข้าวปลาอาหารสำหรับไปทำบุญที่วัด สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ และมีการขนทรายเข้าวัด ซึ่งเรียกว่า “การทานเจดีย์ทราย”

ตลอดจนเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูตเวทีต่อบรรพบุรุษ บิดา มารดา ญาติผู้ใหญ่ และผู้ที่เคารพนับถือ ด้วยการรดน้ำขอพรเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

ประเพณีสงกรานต์จึงเป็นประเพณีที่มีกิจกรรมต่าง ๆ หลายกิจกรรม ที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาทุกปี นอกเหนือจากการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ ถวายทานเจดีย์ทราย สรงน้ำพระเจดีย์ รวมญาติพี่น้องที่อยู่ห่างไกลกัน ให้ได้มีโอกาสกลับมาพบปะสังสรรค์และรดน้ำขอพรผู้ที่เคารพนับถือแล้ว ยังมีกิจกรรมการเล่นสาดน้ำ การประกวดเทพีสงกรานต์ การละเล่นพื้นบ้าน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างความรักและความสามัคคี เป็นการผูกมิตรไมตรีระหว่างคนในชุมชน และเป็นการสร้างความสนุกสนานสำราญใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

โดยจัดให้มีกิจกรรมแห่พระพุทธรูปประจำตำบล รอบตำบลดงเมืองแอม สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้อง ถวายทานเจดีย์ทราย นอกจากนี้ยังนำเอากิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานมาจัดแสดงในงานดังกล่าว เพื่อสร้างความสามัคคีและสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ร่วมงาน

๓.๑.๓ กิจกรรมงานประเพณีบุญกวนข้าวทิพย์ตำบลดงเมืองแอม

ประเพณีกวนข้าวทิพย์เป็นพระราชพิธีที่กระทำกันในเดือน ๑๐ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี และได้รับการฟื้นฟูครั้งใหญ่ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ และมาละเว้นเลิกกรา ไปในสมัยรัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๓ แล้วมาได้รับการฟื้นฟู อีกครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา แต่ในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่จะจัดกันในเดือน ๑๒ บางแห่งก็เดือนหนึ่ง ซึ่งคงจะถือเอาระยะเวลาที่ข้าวกล้า ในท้องนามีรวงขาวเป็นน้ำนมของแต่ละปีและชาวบ้าน ก็มีความพร้อมเพรียงกัน จึงเป็นประเพณีที่สร้างความสามัคคีในกลุ่มชนในอันที่จะร่วมกันนำเอาวัสดุข้าวของต่าง ๆ มาร่วมทำบุญเมื่อเสร็จและถวายเป็นพุทธบูชาที่แบ่งปันกันไปรับประทานเพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีผลานิสงฆ์มาก ด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูตเวทิตาธรรมข้าวทิพย์มรุธาปายสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรจะเช่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้ว จะประสบโชคลาภต่างๆ นานา ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

โดยจัดให้มีกิจกรรมกวนข้าวทิพย์ ทำบุญทอดเทียน และการประกวดแข่งขันมรรคนายกน้อย ตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ นอกจากนี้ยังนำเอากิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานมาจัดแสดงในงานดังกล่าว เพื่อสร้างความสามัคคีและสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ร่วมงาน

๓.๑.๔ กิจกรรมตักบาตรเทโวงานบุญวันออกพรรษา

การทำบุญตักบาตร ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ เนื่องในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลก คำว่า เทโว เรียกย่อมาจากคำว่า เทโวโรหณะ (เทว+โอโรหณะ) ซึ่งแปลว่า การเสด็จลงจากเทวโลก ความเดิมมีว่า ในพรรษาที่ ๗ นับแต่วันตรัสรู้ พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อเทศน์โปรดพระพุทธมารดา ที่ได้กำเนิดเป็นเทพบุตรอยู่ในชั้นดุสิต จนบรรลุโสดาปัตติผล ครั้นออกพรรษาในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ แล้ว จึงเสด็จลงจากเทวโลก ที่เมืองสังกัสสนคร ในกาลที่เสด็จลงจากเทวโลก ได้มีเนินเป็นอันเดียวกันจนถึงพรหมโลก เมื่อทรงแลดูข้างล่าง สถานที่นั้นก็มีเนินอันเดียวกันจนถึงอเวจีมหานรก ทรงแลดูทิศใหญ่และทิศเฉียง จักรวาลหลายแสนก็มีเนินเป็นอันเดียวกัน เทวดาก็เห็นพวกมนุษย์ แม้พวกมนุษย์ก็เห็นเทวดา สัตว์นรกก็เห็นมนุษย์และเทวดา ต่างก็เห็นกันเฉพาะหน้าที่เดียว ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงเปล่งฉัพพรรณรังสี ขณะที่พระองค์เสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

รุ่งขึ้นวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ชาวเมืองจึงพากันทำบุญตักบาตรเป็นการใหญ่ เพราะไม่ได้เห็นพระพุทธเจ้ามาถึง ๓ เดือน การทำบุญตักบาตรในวันนั้นจึงได้ชื่อว่า ตักบาตรเทโวโรหณะ ต่อมามีการเรียกย่อไปเหลือเพียง ตักบาตรเทโว เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ในวันนั้น จึงนิยมตักบาตรเทโวกันจนเป็นประเพณีสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้

โดยจัดให้มีกิจกรรมทำบุญตักบาตร ส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา เป็นการทำนุบำรุงและจรจรพระพุทธศาสนาให้คู่สังคมไทย และอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

๓.๑.๕ กิจกรรมงานประเพณีลอยกระทง

ประเพณีลอยกระทง ตรงกับวันเพ็ญ (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒ ประเทศไทยได้กำหนดจัดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ คนไทยเริ่มลอยกระทงโดยมีความเชื่อว่าโคมลอยน้ำถูกประดิษฐ์คิดขึ้น โดยท้าวศรีจุฬาลักษณ์หรือนางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย โดยทุกวันนี้คนไทยยังคงลอยกระทงทั้งเพื่อบูชาและขอขมาพระแม่คงคา ซึ่งสะท้อนภาพความผูกพันของคนกับสายน้ำออกมาได้อย่างงดงาม องค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของประเพณีลอยกระทง และเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูรู้คุณของสายน้ำที่ได้ใช้อุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ เด็กเยาวชนและประชาชนได้มีส่วนร่วม และตระหนักถึงความสำคัญของประเพณีที่ดั่งงามของไทย ประชาชนในพื้นที่เกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

โดยจัดให้มีกิจกรรม การประกวดกระทงสวยงามจากวัดศุภธรรมชาติ ประกวดหนูน้อยนพมาศ ลอยกระทง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ประเพณี อันดั่งงามของท้องถิ่น และรักษาขนบธรรมเนียม ศิลปวัฒนธรรมอันดั่งงามของท้องถิ่นของไทยไว้ ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา

๓.๑.๖ วันเด็กแห่งชาติ

วันเด็กแห่งชาติ จัดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันจันทร์แรกของเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ตามคำเชิญชวนของ นายวี.เอ็ม. กุลกาณี ผู้แทนองค์การสหพันธ์เพื่อสวัสดิภาพเด็กระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ ทำให้วันดังกล่าวเป็น วัน World Children's Day เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญและความต้องการของเด็ก และเพื่อกระตุ้นให้เด็กตระหนักถึงบทบาทอันสำคัญของตนในประเทศ โดยปลูกฝังให้เด็กมีส่วนร่วมในสังคม เตรียมพร้อมให้ตนเองเป็นกำลังของชาติ

ทำให้ทั่วโลกเริ่มจัดงานวันเด็กอย่างเป็นทางการนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา รัฐบาลได้จัดให้มีคณะกรรมการจัดงานวันเด็กแห่งชาติขึ้นมาคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน กำหนดให้มีการฉลองวันเด็กแห่งชาติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

จุดประสงค์เพื่อให้เด็กทั่วประเทศทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ได้รู้ถึงความสำคัญของตนเองเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ที่มีต่อตนเองและสังคม มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

งานวันเด็กแห่งชาติจัดขึ้นทุกปีในวันจันทร์แรกของเดือนตุลาคมจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ และใน พ.ศ. ๒๕๐๗ ไม่สามารถจัดงานวันเด็กได้ทัน จึงได้เริ่มจัดอีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยเปลี่ยนเป็นวันเสาร์ที่ ๒ ของเดือนมกราคม เนื่องจากเห็นว่าเป็นช่วงหมดยุคฝนและเป็นวันหยุดราชการ จนถึงทุกวันนี้

๑.๔.๓ วันไหว้ครู

วันไหว้ครู นับเป็นวันที่ศิษย์จะได้แสดงถึงคุณธรรมภายในจิตใจ คำว่า “ไหว้ครู” ถึงแม้ว่าจะเป็นถ้อยคำที่แสนธรรมดาสามัญที่ใครหลาย ๆ คนต่างเข้าใจกันดีอยู่ แต่จริง ๆ แล้ว วันไหว้ครู คือวันที่บรรดาศิษย์ทั้งหลายจะได้แสดง ความเคารพและสักการะต่อครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณ ตลอดจนผู้เสียสละชี้ทางและให้แสงสว่างแก่ศิษย์โดยไม่คำนึงถึง ความยากลำบาก

ซึ่งแนวความคิดวันไหว้ครูเกิดขึ้นในที่ประชุมครูทั่วประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ จากคำปราศรัยของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภาที่ดีในขณะนั้น

ต่อมาได้มีการจัดงานวันครูขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐

บทที่ ๔

ปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการในการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยท้องถิ่นมีฐานข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นฐานของการสร้างทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาเป็นพลังที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

๒. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ ทำนา ปลูกผัก ปลูกผลไม้ ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัวและรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรม

๒.๑ ด้านเกษตรกรรม

ชื่อ - สกุล

นายก้อนทอง มาตรฐานมี.....ชื่อเล่น.....พ่อก้อน

วัน/เดือน/ปีเกิด

๑ มกราคม ๒๕๔๘ อายุ...๖๗...ปี สัญชาติ...ไทย ภูมิลำเนา...จังหวัดขอนแก่น

ที่อยู่

๓๔ หมู่ที่๑๕ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐

มือถือ ๐๘๔-๗๑๕๑๗๐๑

วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง

ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม

- สาขาเกษตรกรรม

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

- การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลงาน

๑. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงดิน การทำเกษตรแบบผสมผสานให้แก่ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสาธิตการทำเกษตรในพื้นที่จริง
๒. ไปประกาศเกียรติคุณการฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพการเป็นแกนนำ ชาวบ้านชั้นนำ ระหว่างวันที่ ๗-๙ มีนาคม ๒๕๕๖
๓. ไปประกาศเกียรติคุณการฝึกอบรมโครงการผู้นำเครือข่ายการพัฒนา ระหว่าง วันที่ ๖-๘ กันยายน ๒๕๖๐
๔. ไปประกาศเกียรติคุณโครงการฝึกอบรมหมอดินอาสา ๔.๐ พ.ศ. ๒๕๖๔ จาก กรมพัฒนาที่ดิน

รางวัลที่ได้รับ

๑. ได้รับรางวัลชมเชยจากกรมพัฒนาที่ดิน โครงการพัฒนาการเกษตร ตามแนว ทฤษฎีใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๗

ภาพกิจกรรม

๒.๒ ด้านหัตถกรรม

- ชื่อ - สกุล นายทศ..มาตรคำมี.....ชื่อเล่น...พ่อทศ
- วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ อายุ ๗๘ ปี สัญชาติ ไทย ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น
- ที่อยู่ ๔๙ หมู่ที่ ๕ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
- มือถือ -
- วุฒิการศึกษา ประถมศึกษา สถานศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
- ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม
- สาขาหัตถกรรม การจักสาน
- ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- การจักสานไม้ไผ่
- ผลงาน
๑. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการสานตะกร้าไม้ไผ่ให้แก่เด็กและเยาวชนภายในชุมชน
 ๒. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำส้อมไผ่ให้แก่ประชาชนทั่วไป ในกิจกรรมชุมชนจิตอาสาบ้านห้วยยาง

รางวัลที่ได้รับ

๒. ได้รับรางวัลยกย่องจิตอาสาตำบลดงเมืองแอม

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว) นางคำปลิว...ผาบสิมมา ชื่อเล่น แม่เจียม

วัน/เดือน/ปีเกิด ๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ อายุ ๕๗ ปี สัญชาติ ไทย

ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๑๗๗ หมู่ที่ ๔ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐

โทรศัพท์ ๐๘๔-๗๘๗๒๕๐๘

วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอเขาสวนกวาง

ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม สาขาศิลปกรรม ภูมิปัญญาการทำพานบายศรี

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การจักสานตะกร้า

ผลงาน ทำพานบายศรีในพิธีต่าง ๆ เช่น สู่ขวัญย้ายที่ทำงานใหม่ สู่ขวัญบ่าวสาว เป็นต้น

วิธีทำ/วัสดุ

๑. ใบตอง
๒. พาน
๓. ดอกไม้
๔. ไม้กลัด

ภาพกิจกรรม

๒.๓ ด้านอุตสาหกรรม

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว)	นางยวาทิ แก้วกิ่งเพชร ชื่อเล่น เปิ้ล
วัน/เดือน/ปีเกิด	๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ อายุ ๕๗ ปี สัญชาติ ไทย
ภูมิลำเนา	จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ ๘๕ หมู่ที่ ๔ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
โทรศัพท์	๐๖๔-๐๗๓๗๖๑๕
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม	สาขาอุตสาหกรรม ช่างฝีมืองานปูน งานไม้
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	งานปูน ก่อ ฉาบ ประดับตกแต่งเลียนแบบงานไม้
ผลงาน	ทำกระถางดอกไม้จากปูนเลียนแบบงานไม้ ทำม้านั่งจากปูนเลียนแบบงานไม้
วิธีทำ/วัสดุ	๑.ปูน ๒.อุปกรณ์ผสมปูน ก่อปูน

ภาพกิจกรรม

๒.๔ ด้านการแพทย์ไทย

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว)	นางธนิกา ศรีสะอาด ชื่อเล่น แม่เอียด
วัน/เดือน/ปีเกิด	๓๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙ อายุ ๖๐ ปี สัญชาติ ไทย
ภูมิลำเนา	จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ ๒๐๐ หมู่ที่ ๔ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
โทรศัพท์	๐๘๔-๗๔๗๗๓๓๘
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม	สาขาด้านการแพทย์ไทย ภูมิปัญญาด้านการรักษา
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	นวดแผนไทย
ผลงาน	นวดช่วยลดอาการปวดเมื่อย บรรเทาอาการออฟฟิศซินโดรม เพิ่มความยืดหยุ่นของร่างกาย เป็นต้น
วิธีทำ/วัสดุ	นวดกดจุด บีบ คลึง และตืดยึด โดยเน้นการนอนราบบนเบาะ ลำดับขั้นตอนหลักคือการเริ่มจากปลายเท้าขึ้นสู่ศีรษะ (เท้า, หลัง, แขน, คอ, บ่า, หน้า) เพื่อให้เลือดไหลเวียนได้ดี

ภาพกิจกรรม

๒.๕ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ไม่มี

๒.๖ ด้านศิลปกรรม

- ชื่อ - สกุล นายสมานิต น้อยเสนา ชื่อเล่น พ่อหนิด
- วัน/เดือน/ปีเกิด 10 กุมภาพันธ์ 2405 อายุ 61 ปี สัญชาติ ไทย ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น
- ที่อยู่ 254 หมู่ที่ 4 ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น 40280
มือถือ 080-6910315
- วุฒิการศึกษา ประถมศึกษา สถานศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
- ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม
- สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ เกี่ยวกับการแสดง
- ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- การตีกลองยาว
- ผลงาน
1. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการตีกลองยาว ให้แก่สภาเด็กและเยาวชนตำบลดงเมืองแอม
 2. ตีกลองยาวนำขบวนแห่ต้อนรับนักท่องเที่ยวถนนผ้าไหมมัดหมี่บ้านดงบัง หมู่ที่ 4 ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น

ภาพกิจกรรม

๒.๗ ด้านภาษาและวรรณกรรม

- ไม่มี

๒.๘ ด้านอื่น ๆ

ชื่อ - สกุล	นายทองเหรียญ...พันโนฤทธิ ชื่อเล่น พ่อเหรียญ
วัน/เดือน/ปีเกิด	15 มกราคม 2492 อายุ...73...ปี สัญชาติ...ไทย ภูมิลำเนา...จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่	124 หมู่ที่ 4 ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น 40280 มือถือ 093-3392754
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม	- สาขานุมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ เกี่ยวกับพิธีกรรม
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	- การเป่าห้ามเลือด การเป่าแมลงสัตว์กัดต่อย
ผลงาน	การห้ามเลือดให้กับคนที่ถูกมีดบาด หรือของมีคมบาด
วิธีทำ / วัสดุ	ใช้มือกดบริเวณบาดแผล กลั้นหายใจท่องคาถาในใจแล้วเป่าไปที่บริเวณบาดแผล จำนวน 3 ครั้ง (บทสวดคาถา จุ่มกุ่มปากหมูสี่ ที่อยู่กับแตดอัดอัด)

ภาพกิจกรรม

ชื่อ - สกุล

นายบุญร่วม..สอนขุน ชื่อเล่น พ่อร่วม

วัน/เดือน/ปีเกิด

19 มกราคม 2487 อายุ..82..ปี สัญชาติ...ไทย ภูมิลำเนา...จังหวัดขอนแก่น

ที่อยู่

119 หมู่ที่ 7 ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น 40280

มือถือ -

วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น สถานศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง

ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม

- สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ เกี่ยวกับพิธีกรรม

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

- พิธีกรรมทางศาสนา และพราหมณ์

ผลงาน

เป็นผู้นำในการประกอบพิธีต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

ภาพกิจกรรม

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว) นางสาววัน...คมขำ. ชื่อเล่น แม่วัน
วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๑ มิถุนายน ๒๕๐๕ อายุ ๖๑ ปี สัญชาติ ไทย
ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๕๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
โทรศัพท์ -
วุฒิการศึกษา ประถมศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ศิลปกรรม การทำขนมโบราณสูตรดั้งเดิม (การทำข้าวโป่ง)
ผลงาน ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำข้าวโป่ง ให้แก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลตำบล
ดงเมืองแอม

วิธีทำ/วัสดุ

๑. นำข้าวสารเหนียว ๑๕ กิโลกรัม แช่น้ำ ๖ - ๘ ชั่วโมง แล้วนำไปสุ่ ๔๕ นาที - ๑ ชั่วโมง
๒. นำข้าวที่สุกแล้วไปตำให้ละเอียด
๓. นำส่วนผสมประกอบต่างๆ เช่น น้ำตาล กระทิ งา ไข่ไก่ นมคานเนชั่น ต้มผสมจนเข้ากัน
๔. นำข้าวที่ตำแล้วใส่ภาชนะกันความร้อน แล้วนำไปบีบ(หนีบ) ให้เป็นแผ่น แล้วนำไปตาก ๗ - ๘ ชั่วโมง
๕. นำใส่บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่ายต่อไป

วัตถุดิบประกอบด้วย

๑. ข้าวสารเหนียว ๑๕ กิโลกรัม
๒. น้ำตาลทราย ๘ กิโลกรัม
๓. ไข่ไก่ ๖ - ๘ ฟอง
๔. กระทิ ๑ กิโลกรัม
๕. เมล็ดงา ๑/๒ ชีด(๔ช้อนโต๊ะ)
๖. นมคานเนชั่น ๑ กระป๋อง

ภาพกิจกรรม

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว) นางบุญเพ็ง...ชัยศรีสมบัติ ชื่อเล่น แม่เพ็ญ
วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ อายุ ๕๓ ปี สัญชาติ ไทย
ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๙ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
โทรศัพท์ -
วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ศิลปกรรม การทำขนมโบราณสูตรดั้งเดิม (การทำข้าวโป่ง)
ผลงาน ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำข้าวโป่ง ให้แก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลตำบล
ดงเมืองแอม

วิธีทำ/วัสดุ

๑. นำข้าวสารเหนียว ๑๕ กิโลกรัม แขน้ำ ๖ - ๘ ชั่วโมง แล้วนำไปสู่ ๔๕ นาที - ๑ ชั่วโมง
๒. นำข้าวที่สุกแล้วไปตำให้ละเอียด
๓. นำส่วนผสมประกอบต่างๆ เช่น น้ำตาล กระทิ งา ไข่ไก่ นมคาเนชั่น ต้มผสมจนเข้ากัน
๔. นำข้าวที่ตำแล้วใส่ภาชนะกันความร้อน แล้วนำไปปิ้ง(หืน) ให้เป็นแผ่น แล้วนำไปตาก ๗ - ๘ ชั่วโมง
๕. นำใส่บรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่ายต่อไป

วัตถุดิบประกอบด้วย

๑. ข้าวสารเหนียว ๑๕ กิโลกรัม
๒. น้ำตาลทราย ๘ กิโลกรัม
๓. ไข่ไก่ ๖ - ๘ ฟอง
๔. กระทิ ๑ กล่อง
๕. เมล็ดงา ๑/๒ ชีด(๔ช้อนโต๊ะ)
๖. นมคาเนชั่น ๑ กระป๋อง

ภาพกิจกรรม

ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว) นางอนงค์ สอนซุน ชื่อเล่น แม่นงค์
วัน/เดือน/ปีเกิด ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ อายุ ๘๐ ปี สัญชาติ ไทย
ภูมิลำเนา จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ ๑๑๙ หมู่ที่ ๗ ตำบลดงเมืองแอม อำเภอเขาสวนกวาง
จังหวัดขอนแก่น ๔๐๒๘๐
โทรศัพท์ -
วุฒิการศึกษา ประถมศึกษา กศน.อำเภอเขาสวนกวาง
ความสำคัญต่องานวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การแปรรูปอาหารและผลไม้ (การทำกล้วยตาก)
ผลงาน ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำข้าวโป่ง ให้แก่นักเรียนโรงเรียนอนุบาลตำบล
ดงเมืองแอม

วิธีทำ/วัสดุ

๑. เตรียมกล้วย ปอกเปลือกกล้วยแล้วลอกเส้นใยออกให้หมด
๒. เรียงและตากแดด เรียงกล้วยลงบนตะแกรง ไม้ให้ทับกัน นำไปตากแดดจัด ๓-๔ วัน (กลับด้านกล้วย
ทุกวัน)
๓. กัดให้แบน เมื่อกัดไปได้ประมาณ ๑-๒ วัน
๔. การเก็บรักษา เก็บในภาชนะปิดสนิท

ภาพกิจกรรม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ที่ ขก ๗๙๗๐๔/ ๒๐๑

วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม ได้มีคำสั่งให้ดำเนินการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อจัดทำและรวบรวมเป็นฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น บัดนี้คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(นางมยุรี นามมะณี)

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ความเห็นผู้อำนวยการกองการศึกษา

ลงชื่อ

(นางสาวนภาพร พลพุ่ม)

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความเห็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม.....

ลงชื่อ

(นายพิเชษฐ์ เพ็งพักตร์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม

ความเห็น/ข้อสั่งการองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม.....

ลงชื่อ

(นายประมวล พลเคน)

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม

รักษาราชการแทน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดงเมืองแอม